

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1841

[Achrelius, D.]

Lundinica on forest. & sp. Taitti

BIBLIOTHECA
UNIV. HELS.

Hela Werldenes
Frälsares och Domares
JESU CHRISTI
Födelse /

För alla heeliga Englar härligh/
För alla trogna Siälur lustigh/
För alla Swärmodiga hugneligh/
För alla obotsfärdiga försträckeligh.

Wedh denna Tiden
Betrachtat
Aff
DAN. ACH:

I ÅRD hoos Johan L. Wall/ A.T.

Kongl. Maj: Troo Man

och Affessor

Den Edle och Wälborne Herre

Her NICOLAS

von Preütz/etc.

Såoet

Den Edle och Wälborne Fru

F. CATHARINA

von Preütz/etc.

Lycka / Frqdh och Saligheet!

Nogen Ting är wißare än det : På een rätt Education
hänges Guds Åhras / Kungors Myndigheet / och alla
Regementens Upbyggelse / Förkofring och Wälfärd.
Zwärt emoot / när den / allwa / samma Upruckelsen försummas /
då faller Religio, Justitien, dhe ädla Boockliga Konster / och hela Policien.
Alt detta bewitnar tidernas Hanteringar / som hwar dagh sin Affid wärfar
vthi Historiens Spegel / i hwilken wi skåda underliga Sakers och Hand-
lingars Omwäxlingar / Hög iagh / och Lyckans Sentastier. Judarnas
Regemente stodh på sin Foot in til des Elias klagade : Hwar äro the
Skriftbörde? hwar äro Rådhyfwarena? hwar äro Can-
celerate? Dhe Romare och Græker korerade wackeri så länge dhe inret
förachtade Num: Stadgar och Lycurgi iagh. Nu såsom iagh weet / at
Her Affessoren medh des Juus - Fru inret högre skick / än at deras Son / som
här studerar, må upfästas i een sann Gudsfruchtan / wår nådige Konung
til Tienst / och Fädernes ande til Mytta: Ty kan man der aff slucha huru höge
Jästa Rättens Wälfärd, Fördenktull i Aufsende til det nu sagde är jämwäl at
ihogtomma dhe mick erredde Wälgerningar / blifwa desse censaldiga /
Verker, emedan dhe höga Mysterier inret råla någon högfärdig Siyl,
Her Affessoren och des käre Fru til een läten Twic - Gåfwa wälmeent
dedicerade / såsom af een

Det Högh: Förnähma Huusen

Tienstlybige

D. ACHRELIO.

Du allswåldig Gudh/ som ewig är och bliffwer/
Som all ting skapat har/ så allt sin lefnad gifwer;
Ach tom och låt din krafft/ din wijsheet och
din nådh

Nu leda pånnan min och styran medh ditt rådh

Fast iagh en lefwa sig/ den rätta gyllen tuden

Då Gudh Predika sielf/ den är nu allt förtyden

Når han och medh en edh/ säwist utlofwa den

Som Adams Evæ fall/ vprätta skul' igen.

Doch är det migh belant/ Gudh wille sigh förbarma/

Och nu högst wårda sigh/ om dessa menstor arina/

Som i et banablet/ förtoora all sin lust/

Och bytte Edens frögd/ i Samwez suet och pust.

Iagh war full intet når/ och sågh den offer skara

Som Moses redde til/ och Aron sku' förwara;

Doch weet iagh at den slacht/ betndde lell en man

Som werlden från sin synd/ allena frga lan.

Eh heller sit iagh see/ hur Simson mechtigt dundra

Och medh et Anabreen/ Kullade många hundra;

Doch weet iag at han war/ en bild til den med krafft

Sku troka Satans stool/ förswaga Dödsens macht

Det war ett märklitaal/ ett taal aff högsta wårde!

Som Esaias hölt/ då han medh allswar lärde/

En Jungfru bår en Son/ södd för all ewigheet

En stor Immanuel, uSd; egen Härligheet.

Hör hvt du Atheist, som Rimli plå wanåhro
Det gamla Testament deraff du borde låra
Den stora Gudens rådb/ han hafwer med den bild
Afmålat här sin Son/ men ifrån syuden flid.

En hedning Tacitus, plå Mosen högt werdera/
Men du den heiga ikrift/ plå stadiggt degradera;
In får du wål din löhn/ när slåndan blir vpsfolt
Din sårmer/ qwaal och sorg/ så har du sielf förskolt.

Nu löper Soolen kring/ på högden wåda fäste/
I föra tusend åhr/ och tager seen sitt näste/
Wthi Steenbockens huus då klarna opp en dagh/
Som slogh all stadgar full/ vpsfulte Moses lagh.

Ach stoorå Saligheet! hwiem will en önska gärna
At see det Himmelsblåß/ den nya klara Stierna
Som dhe tree wåse män/ då sågo på den tjdh;
Når Christus föddes först: Ach dem war Inctan blid?

Men ändoch myckit mehr/ dhe heerdar som så sachtå
Sin lilla fåra hiord; I Lunden gif och wachta
Dem nyades en sk/ dhe börde ångla röst
I Bethlem södes ehr/ en Gudh och werldens tröst.

Stålf Firmamentet will/ sinienst demödiget wåsa
Dhe starka hietars liud/ sin Skavare nu wåsa
Medh härskrg och triumph, de samptli wina så
Den warå född järwilt/ som alt regera må.

Ach Bethlem lilla Stad/ du åst nu worden större
In Ninive och Rom, ån Babylon den förre.
Den åhran nådde en/ dhe Ståltå Salems huus:
In i din märta wrå/ optåndes werldens liuus.

Den

Den gamle Simeon vpläter nu sin tunga
Tår Barnet i sin famn/ och börier til at Stunga;
Ett härligt Sions prus/ Sig Rattar saligh wist/
Som lefwat til den stund/han sågh sin Herre Christ.

Maria siter tyst/ och sije sin Jesum lilla
Så fager som en roos/ på hårda halmen trilla;
Deß tåcka liufwa sin/ förtar des sinnen hår
Hon weet af ingen man/ lell barnet hennes dr.

Hon taar då i sitt skibbt/ den bögoen en begräper/
Hon lindar nu den tropp/ som mörckres krafter kniper/
Hon kisser och den mun/ som Evangelii ord
Uthsprider allan tåd/ kring denna wida Jord.

Nu darrar Satans port/ nu blisar/ båfwer/ stålfiwer/
Den snigge Lucifer sig i sit etter hwålfwer/
Han rasar som en Gast/ han seer sin stoora krafft
Förtrofad ned i grund/ af detta barnes macht.

Men Heerdarna som hört/ hwad Englarna predika
Af glädie hertli lee/ dhe stönda sig och sjuka;
Dhe sinna som war sagt/ i Krubban en stor Gudh/
Dhen dhe tilbedia strax/ med herta/mun/och liud.

Af Saba kommo och/ tree myckit Lärda Männer/
Som utaf Danils boot/ ha lärt/ och igenfänner
Straxt här en Gudh och Wan uti en reen person
Dhe ofra Myrram/ Gull/ nedfalla för hans tron

Herodes blef förträckt/ han fasa för det richte
At nu en Kung war född/ i Juda han förtræcte/
Han sende i sitt raaf/ lät döda alla små
Och tänckte Jesum och/ förgöra äfwen så.

[Augustus

Augustus satte och soff i Rom och medh sin tanckar
Kringgåner hüt och düt/ han skattar och han sankar
Som tiente bäst hans hoff/ då födes i ett Stall
Den himel/Englar/Sool/den dustädz dyrka Stall,

Ifrån den första dagh/ och in til dessa tider
Stör alt folk i gewähr/ och medh hwar andra strider
Men nu så är alt tost/ nu höres frögd och fred
När Fridsens Potentat, af högden stiger nedh.

En Hedning bugar sigh/ för alla Elementer
För annat Aperie, der medh han stadigt stämter;
Men iagh min hiertans knå nedböner in för den/
Som skapat har all ting/ och alt bewakar än.

Det plumpa Turckens soöl/ sin Mahometh werderat
En arå förlupen Munct/ medh den han nog braswerat.
Men iagh min eenda tröst/ städz sätter på en man
Som war för alt/ och blir/ när alt förswinnat an.

En Jude går så stält/ och kan sigh en besinna
At Christus än är född/ så dum är han af minne;
Propeters reena taal/ förstår han intet mehr
Wthl en saak så klar/ han myckit lätet seer.

Men iagh blir wed det sluut/ wår Jesus är wissefödder
Alt Satans konst och sveel är aldeles vthödder;
Dhe fora dräpli män/ som Evangelii ltuus
Uptända/ wina meer/ än Judens dröm och suus.

O arma Juda slächt/ tänck doch hwad för en åhra
Digh wedersfors den tthd/ när Gudh en ewig lähra
Wthgaf på Sina berg/ när Pharao blef sterckt
Medh många vnderwärt/ och du blef sedan sterckt.

En

En staf blizt här en orm/ et haaf sigh selfwer deelår
Af högden regnar broddh/ såt ingen ting dig feelar
Bell är än dit förstånd/ förstockat som man seer
Att du rått föga prys/ åth ewigheten geer.

Låt Påswen och hans pack/ Gudz ord med flit wantwörda
Låt feitt hans cardinal, ophöjda all den börda
Som Påswens decretal, hans indulgence form
Tndz haa/ iagh leer åth denne Satans wurm.

Försträckligt lapperi/ dhe många Pater · noster
Det liuswa courtasie/ som föres i hans klöster
Dherara Corleband/ dhe måssor/ med hwad meer
Är idel Guckelspeel/ som man af Skriffsen seer.

ett under öfwer alt/ at werlden är så blinder!
Att Meniskan är så klein/ at hon sig self en finner!
In uppå Pavens Stool/ så sitter offra den/
Som ej förstår Gudz ord/ och lärde det ej än.

Allenast håller sigh wed några galna skrifter/
I dem antekna fins/ en stor hoop narcedriffer/
Som stråfwer twärt emot Gudz bod/ och sedan fort
Root Pauli språk/ och alt hwad Ehristus sagt og gjort.

Men rått Calvini taal/ det tndes mehra gälla
För deß subtilitet; der om kan man lell fölla
Den aldrafåkraft dom/ at sölia medh förnuffe
Kansåla hemli ting/ är intet Andans frucht.

Du ädla Luther du/ för din Gudomligh lära!
Så länge werlden står/ sku' många tusend åhra
Din lära och din troo/ din hwaså fieders styl
Som är för Satan giff/ för Påswen en siwär söl.
Når

Når Leo mångla uth/dhe fasth aflah sagor
Sij då den store Gudh/ ett instrument sigh lagar/
Med hwilket han i hast/ kulkastar Påswens Cron
Och wänder opoch nedh på Antichristi thron.

O Jesu högsta stätt! så rasar werlden denna/
Ditt stora Gudoms namn/ twil gansta få befånna
Fast om Propheter all/ så ögonstinktligt klart
Om digh predikat ha' / så glömmies det doch snart.

Fast om Martyrer all/ ha med sitt blodh besegla
Den rätta lärans krafft/ der i den må sigh spegla
Som twiflan här om draar: men en som råttint är/
Om denna klara saal/ slåt ingen twiflan bär.

Så ha och lärda män i alla werldens tider/
Nogh wilst alt det förgift/ som Belial vthspröder
Vthaf de Secters mun/ der af så många krlgh
Och blodz vthgiuteller/ ha' offta yppat sigh.

Jagh hisnar rått här wed/ iagh börjar til ot fasa
Jagh ser hur Nero grmt de Christna månde basa;
Den singga Domitian/ den stolta Decius
Bedrifwa nu medh og/ alt Aperi och puß.

Trajane har och du/ dhe Christne så handtera
Som det i Skalder fins/ hwem wil dig seen werdera
Då är du intet wård/ det store Plinii roos
Hwad han har märcklig sagdi/ det går sin willan loos.

Då war en farlig sthdh/ når Anthiochus ristwer
Gudz Bibel som en Warg/ han dödar han fördrifwer
The trestli lärde Män/ som moot hans truug och hoot
Uprätta HErrans ord/ uppå sin fasta foot.

Jag

Iagh wil en tala om/ hwad wäsend altid finnes
Antecknat här och där/ iagh för miagh wäl til minnes
Septimi arga skrek/ så och Antoni mord
Des matan är en spord/ på denna wghda jord.

Hwad seen från Luthers tidh i Påländ och Franckrike
I England/ Engeland är skedt en haar sin lake.
Som alt bewitnar nog Thuani sanning klar
Sompt man och tåmli wäl/ utnåf Sleidano har.

Ja Stökian vthi Rom/ hon förskar daglig swära
Willska städ; sin mun/ medh Christnas blod och tårar;
Så gör hon än i dag/ och brukar der til måst/
Dhe Purpur/ Erönta Wån/ som öka denna påst.

Är det en klagan wärdt/ måman det en begråta?
Den Christus Chronan geer/ dhe äro nu så tåta
Som få som molkar wäl/ men slår strax stöfwan full/
Och blandar all sin midit/ I stofft och swarcian mull.

Men iagh går altsör långt/ I sinnen fastan antar
Wth medh een annor strand/ där glade bodskap wantar
En Christi Brud hon har på Jorden ingen fridh
Hon stänkes städ; medh blod/ in til den sidsa tidh.

Wtå är Christus född/ en Konung och Prophete
Den Abram i sin tidh/ och David effter leerbe/
Een rätt Melchisedech och Herrans högsta präst.
Den wä nu åbra höst/ på denna Julefäst.

Wist är han en Prophet/ och har alt det fulborda
Som Fadren har betalt/ han är den rätta smorda
En Doctor vthan swet/ bär Jesu skora namn.
Såll then som söker roo/ i denna tryggga hamn.

Wist

Wist är härn och en Präst/ Tom stadigt för oss beder
Han är allena den som oss så gerna leder
Til beez vppå sin ång/ han stenger för oss in
All Salthet/ all fröjd/ med ewigheetens Wagn.

Ett iagh påminner här/ I som dhe höga saler
Hantera tigh och stund/ som Christi Jord bewaker
Bort medh eht höga Styl, bort med eht Pråål
och Krunß

Det taal eq klingar wäll / i Heligdomens
Huus.

Om iagh medh pennan min/ sku' op till lusten luffwa
Och aff Parnassi safft/ then låta lytet drifwa/
I högh Figur och Form, till någon Sält Parat
Då ständes iagh wäll först / seen blefwe du och
flaat.

Ett'allegoriskt taal/ den wälla Salmon tiente
En ande hög som Gudh den nåden honom lånte;
Men roligt är det wist/ när hwar en apas will
Strax effter denna man/ och har eij krafftien till.

Bort nu alt stoltheez stråål/ Virgilijs pösand siäder
Werderas vthaf den/ som drifz aff annat wäder
Men Christi klara ord/ och Pauli reena språål
Förachta rått i grund/ det swära sinnez brååt.

Iagh stanar här! hör ån/ wår Jesus och vthdeelar
Bå Spira/ Chrona/Macht/ så at dem intet seelar/
Som detta höga Natyn utböswe Folket bår
Och Majestätens bild/ allena wårdig är.

Han sitter en Monarch på Fadrens Helga bender/
Och från sin högbees Thron/ hwar dag sin post nedländer/
Som manar oss til boot/ vthlofwar gunst och nådh:
O at wq allan dag ! sku lyda detta rådhy.

Han skall och innan fort nedkomma ifrån högden
Och döma werlden all ; Dem leda strakt til Frögden
Som redli här ha tiens ; men den otrogna hoop
Dhe gå i Satans wäld/ medh gråslu stry och roop.

Men nu så är en dagh/ en dagh som wij begunna
At räkna Ny. Åhr : Saal/ Så wäl wil Guds och gynna:
Den obegriplig år/ nu slutet i wår Kropp/
Den oss vthloffwat war/ blir nu wår tröst och hopp!

I för den skul Himblar i/ nu frögder Ehr och gläder
Sool/Wåna/Stiernor all/ Eld/bölia/ Jord och Wåder/
I Skogar/ berg och daal/ I diuur på werldens Trek/
All Jiff i Hafwet will/ ehr frögden sammaledy

I Kungar tånder på/ nu Inser eder Stierna
Den Eder högbees Stool/ befästa wil så gärna/
Ty är det eder plicht/ at tacka den ehr gaf
Sin myndigheet tillöns/ sin Purpur/ Crona/ Staf.

Här är det högsta råd/ för dem som råd begära;
Ty bör all Sfwerheet/ medh wördnod honom åbra/
Medh hårligt frögdefall / nu fira denna fast
Ty Iesus wil nu bli/ Ehr trogna Jule : Gåst.

I floora wisa Mån/som studier högt achta
Här är nu Wåstaren/ som alla will ypwachta;
Medh Himmelsk låra klar/ med diupheet och förstånd
Ty bör Iiggia nådh/ och wåsdom af hans band.

3 Martis raska Mån/ som Gold och Riksen wärja
Alt Fienden ett får wår egendomb förhärja:
All krafft så gifwes då/ och seger i all land/
När han Baneret för/ och wärjan medh ehr hand.

3 som med största flitt/ på Hafwet plägen fahra
Och skaffen Rikdens Staat hwad nödigt mände wära;
Här är en foderman/ enär han styret rör/
Då både Slepp och godz/ han snart i hambnen för.

O Andor tröstlöst Gold/ som många plä förtrycka
Här stäner eder tröst/ här uppgår eder lycka
När all hielp borta är/ blir han allena qwar
Emot alt trug och hoot/ ett makalöst förswar.

Dem hungers hårda nöd/ dem järn/ fiättrar/ boqor/
Här tvingar allan tåd/ och de i sina kottor
Mäst äta tårars brödd/ ehr buswud lyfften opp
Ehr hugnad är nu född/ ehr glädie/ tröst och hopp

Allt folck som Christi namn/ af alt site hierta wörda
Och i ett stadigt hopp/ sin tunga sonde börda
Här sökia at bli qwitt / nedfaller in för den/
Som tager bori ehr last; och blir ehr trognest wän

Lof tad och yrks stee dig; O färe broderChriste/
För dine gåfwor all/ som ähra of bewäffe/
Så länge werlden står/ Tu wå uppå digh troo;
Till des of nattas sidst/ den salig sälla roo.

317. VIII. 48.

Re. Kaunohija
talla 2.

Achvelius

